

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ САНКЦІЙ У МЕХАНІЗМІ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

СОПРОНЮК Олександр Андрійович - здобувач кафедри кримінального процесу та криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

В статтє исследуются современное состояние и теоретико-правовые аспекты санкций в механизме уголовно-процессуального регулирования. Автор отмечает, что проблематика исследования правовых санкций является весьма актуальной, традиционно находясь в числе наиболее дискуссионных проблем не только в теории государства и права, но и в других отраслях права. Это касается, в том числе и исследования санкций в уголовном процессе. Кроме того, правовая природа санкций в уголовном процессе является новой и теоретически разработанной проблематикой для доктрины уголовного процессуального права, требует дальнейшего научного исследования, необходимость проведения которого обусловлено отсутствием комплексных монографических работ, посвященных соответствующей тематике.

Ключевые слова: санкция, уголовное производство, уголовно-процессуальное регулирование, уголовная процессуальная ответственность, уголовная процессуальная норма.

Постановка проблеми

Одним із найбільш вагомих гарантій забезпечення прав та свобод людини і громадянина виступає таке правове явище, як санкція. Це фундаментальне явище юридичної науки відображає вплив права на суспільство та суспільні відносини. Сучасні глобалізаційні процеси, визначення нашою державою власного геополітичного курсу,

військова агресія проти України висуває на перший план необхідність забезпечення безпеки людини, громадянина та всього міжнародного співтовариства шляхом притягнення правопорушника до юридичної відповідальності [15, с.129]. Саме за допомогою цієї правової категорії може гарантуватись соціальна стабільність, забезпечуватись охорона суспільства від правопорушень, розвиток та зміцнення демократії. Адже сучасний кримінальний процес України покликаний у відповідності до ч. 1 ст. 2 КПК України здійснювати захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорону прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечити швидке, повне та неупереджене розслідування і судовий розгляд з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика дослідження правових санкцій є досить актуальною, традиційно перебуваючи в числі найбільш дискусійних проблем не тільки у теорії держави і права, але й у галузях права. Це стосується, в тому

числі, і дослідження санкцій у кримінальному процесі.

Незважаючи на окремі наукові доробки з приводу дослідження санкцій у науці кримінального процесу радянського періоду, спірними залишаються питання правової природи, галузевої належності, особливостей конструювання, функціонального призначення та видів санкцій, що застосовуються за правопорушення у кримінальному процесі.

На жаль, дане питання не стало предметом подальшого комплексного дослідження в українській кримінально-процесуальній науці. Наукові дослідження в цій сфері в сучасній українській процесуальній літературі досить поодинокі, в Україні дослідженням вказаної проблеми займалися – О. В. Андрушко, І. В. Бабій, К. В. Басін, Л. В. Гаврилюк, І. М. Лукіна, Л. М. Москвич, Л. В. Мединська, А. В. Мурзановська, О. М. Овчаренко, О. Г. Осадча, В. В. Рожнова, А. М. Падалка, Е. Є. Томін, Л. Д. Удалова, О. Ю. Хабло, А. Я. Хитра, в інших країнах – В. С. Вепреєв, О. О. Зелєніна, Д. А. Ковалюнас, Д. А. Липинський, В. О. Меліхов, С. Г. Ольков, Д. С. Пикельний, З.В. Попова, О. С. Скачкова, В. М. Фролов, О. В. Чуклова.

Метою даної статті є сучасний стан та теоретико-правові аспекти дослідження санкцій у механізмі кримінально-процесуального регулювання

Виклад основних положень

У науковій літературі та законодавстві майже всіх країн термін «санкція» – поняття, яке наділене досить широким змістом та вживається в найрізноманітнішому розумінні. Найчастіше термін «юридична відповідальність» просто ототожнюється з терміном санкція, вживається як рівнозначна категорія. У той же час, як зазначає З.В. Попова, юридична відповідальність – це явище достатньо багатогранне. Вона отримує своє вираження в найрізноманітніших явищах: в санкціях правових норм, в правозастосовних актах, в безпосередньому понесенні правопорушником державного примусу тощо. Не випадково в загальній

теорії держави і права вона трактується по-різному [9, с.64].

Зауважимо, що в сучасній юридичній науці не спостерігається єдиних поглядів щодо термінологічної чіткості та розуміння правової природи санкцій. Крім того, правові санкції, так само як і юридичну відповідальність досить тривалий час у правовій науці розглядали лише як явище матеріального права [2, с.131]. Втім, з середини 70-х років ХХ сторіччя вчені-процесуалісти висунули гіпотезу про те, що юридична відповідальність, рівно як і правові санкції, притаманні не тільки матеріальним галузям права (адміністративному, кримінальному, цивільному), та зазначили, що проблема відповідальності та санкцій виступає проблемою і процесуальних галузей права [30, с.40–41]. Зокрема, П.С. Елькінд та Н.А. Чечіна відмічають, що важко уявити існування галузі права, яка не має своїх власних заходів забезпечення правових вимог та дозволів. Свою думку дані науковці обґрунтовують, посилаючись на те, що поза відповідного виду відповідальності більшість санкцій, які є елементом кримінальної процесуальної норми, втратили б свою реальність та перетворилися б у категорію чисто формального характеру [30, с.34, 35]. Праця П.С. Елькінд та Н.А. Чечіної 1973 р. «Об уголовно-процессуальной и гражданской процессуальной ответственности» дала поштовх для подальшого наукового дослідження проблеми кримінальної процесуальної відповідальності.

До того ж, ще у дореволюційний період М.М. Коркунов поділяв санкції на: 1) санкції, які спрямовані на визнання недійсними дій, що порушують юридичні норми (*leges perfectae*); 2) санкціями, які пов'язують із вчиненням правопорушення невігідні для правопорушника наслідки (*leges plus quam perfectae*) при цьому такі невігідні наслідки мають два різновиди: цивільне стягнення на користь потерпілого та покарання, що покладається державною владою в суспільному інтересі; 3) санкціями, які передбачають невігідні наслідки для правопорушника, проте самі дії порушника зберігають свою юридичну силу (*leges minus quam perfectae*) [21, с. 17].

Починаючи із середини минулого століття, кількість визначень, різних наукових поглядів на сутність санкцій у кримінальному процесі зростає у геометричній прогресії, що можна порівняти лише із ще більш спірною проблемою – поняттям права. Проблематику дослідження санкцій у праві в цілому та кримінальному процесі зокрема доцільно розглядати у контексті динаміки розвитку суспільства, у процесі культурної, економічної, політичної діяльності. Поглиблення взаємозв'язку людей, народів, держав є закономірним процесом, цей взаємозв'язок має бути, перш за все, взаємовигідним, справедливим, враховувати інтереси всіх суб'єктів правовідносин. Зазначені процеси призвели до активізації досліджень як кримінально-процесуальної відповідальності, яку варто досліджувати у взаємозв'язку із кримінально-процесуальними санкціями, оскільки дані правові явища співвідносяться як ціле та окреме, частка. Адже надати науково-обґрунтоване визначення означає розкрити суть предмету [8, с. 537]. Важливість дослідження санкцій у кримінальному процесі пояснюється ще й тим, що вони сприяють єдності та організації системи права, свідчать про належний рівень його розвитку та є гарантією дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Сучасні сформульовані в юридичній науці проблеми санкцій активно почали досліджуватися науковцями радянської доби. Ідея дослідження кримінально-процесуальної відповідальності загалом та кримінально-процесуальних санкцій зокрема, була підтримана і Я.О. Мотовіловкером. Приєднуючись до думки Н.А. Чечіной і П.С. Елькінд, Я.О. Мотовіловкер зазначав, що обвинувачений у такій же мірі, як і всі інші учасники процесу, несе кримінально-процесуальну відповідальність за протиправну поведінку. В якості прикладу він наводить випадок зміни запобіжного заходу на більш суворий, тому що тут, на його думку, «спору бути не може відносно того, що настала юридична відповідальність» [16, с.28, 41].

Крім того, у 1977 році вийшла наукова стаття Я.О. Мотовіловкера під назвою «Кримінально-процесуальна відповідаль-

ність обвинуваченого і кримінально-матеріальна відповідальність винуватого», в якій науковець більш суттєвіше звертає увагу на дослідження санкцій у кримінальному процесі, звичайно, що з прив'язкою до кримінально-процесуальної відповідальності. Так, науковець зазначав, що під кримінально-процесуальною відповідальністю розуміють «накладення на особу передбачених юридичними санкціями несприятливих наслідків протиправної поведінки», а протиправно поведінку особи, коли вона відступає від такого обов'язку, «яка має імперативний характер, забезпечена юридичної санкцією» [17, с.59]. Обвинувачений несе також (поряд з іншими учасниками процесу) процесуальну відповідальність за невиконання у сфері кримінального судочинства обов'язків, має імперативний характер і забезпечується кримінально-процесуальною санкцією [17, с.64].

У 1976 році виходить праця П.С. Елькінд «Цілі та засоби їх досягнення в радянському кримінально-процесуальному праві», де в контексті дослідження засобів досягнення цілей кримінально-процесуального права досліджувалось питання про санкції у кримінальному процесі. Так, у вказаній праці зазначається, що необхідною умовою кримінально-процесуального примусу виступає санкція в якості структурного елемента правової норми, яка передбачає форму та межі державного впливу за відмову від добровільного виконання кримінально-процесуальних вимог або позбавлення суб'єкта можливості застосування дозволів [31, с.86, 88]. М.С. Строгович, даючи рецензію на дану працю П.С. Елькінд, зазначає, що у санкціях можуть фіксуватися різні форми взаємодії на порушника диспозиції, які не завжди є заходами відповідальності. Санкція виступає ні чим іншим як нормативним закріпленням заходів державного примусу, але все ж таки не всі заходи державного примусу виступають заходами юридичної відповідальності [26, с.136].

Пізніше М.С. Строгович у співавторстві з Л.Б. Алексєєвою та А.М. Ларінім у роботі «Радянський кримінально-процесуальний закон та проблеми його ефективності»

(1979), досліджуючи структуру первинних елементів кримінально-процесуального закону, його спеціалізацію, а також примус та відповідальність у механізмі кримінально-процесуального регулювання, дещо змінює свою позицію до дослідження сутності санкцій та їх співвідношення з іншими правовими явищами у кримінальному процесі. Дані науковці відзначають, що більшість кримінально-процесуальних норм не містить санкцій за порушення встановлених правил кримінального судочинства, що їх виконання забезпечується авторитетом закону, державним обов'язком особи, яка провадить дізнання, слідчого, прокурора і суду виконувати належним чином покладені на них повноваження. У той же час не викликає сумнівів, що санкція виступає самостійним правилом поведінки, тобто самостійною правовою нормою [23, с.114-115].

Саме в такому напрямку дане питання розглядалось в монографії З.Ф. Ковріги «Кримінально-процесуальна відповідальність», де обґрунтовується, що незалежно від того, де міститься санкція – в порушеній правовій нормі чи іншій, іноді навіть може відноситися до іншої галузі права, – вона виконує функцію охорони тих правил поведінки, які закріплені в правовій нормі. Таким чином, порушення правової норми не може залишатися безкарним. Юридична відповідальність пов'язана не просто з санкцією, а з санкцією в дії, з її реалізацією, іншими словами, санкція характеризує статичну функцію права, а юридична відповідальність – його динаміку [10, с.31-32].

У подальшому, у науці кримінального процесу, з'являються наукові праці, в яких більше уваги акцентується на дослідженні сутності санкцій у кримінальному процесі та їх класифікації. Так, А.І. Столмаков зазначає, що санкція – важливий і необхідний елемент системи юридичних гарантій реалізації норм кримінально-процесуального права. Тенденція відокремлення норм, що регулюють «нормальний» хід судочинства у кримінальній справі, а також норм, спрямованих на припинення та відновлення порушеного порядку, призводить до утворення специфічних регулятивно-охорон-

них зв'язків, різновидом яких і є санкції. З метою зміцнення режиму законності необхідно подальше вдосконалення системи санкцій процесуальних норм як важливих елементів механізму правового регулювання [25, с.66-67].

В іншій науковій праці А.І. Столмаков порушує досить важливу, на наш погляд, проблему існування кримінально-процесуальних санкцій як самостійного виду санкцій. Даний автор зазначає, що поширеною у юридичній науці є думка про відсутність існування процесуальних санкцій взагалі [24, с.40-46]. Однак, таке твердження піддається досить суттєвій критиці з боку цілого ряду науковців і, на наш погляд, воно є достатньо обґрунтованим [10, с.44; 12, с.23, 104-106; 23, с.114-115; 31, с.86, 88].

Загальновизнано, що різні галузі права відмежовуються одна від одної не тільки за предметом правового регулювання, але й методом (певного способу правового впливу на суспільні відносини). Але якщо такий спосіб специфічний у кожній галузі, то він знаходить відображення і в тих засобах охорони відповідних суспільних відносин, якими є санкції. Отже, в кожній галузі права санкції наділені певною якісною специфікою. На це вже зверталася увага в загальній теорії права під час спроби дати наукову класифікацію санкцій. Галузева приналежність не може бути покладена в основу класифікації в якості єдиного критерію, так як спосіб захисту норм права від порушень визначається ще й характером самого правопорушення. Разом з тим помилково взагалі не брати до уваги галузеву приналежність [24, с.40-46]. Слід погодитися з висновком О. Е. Лейста, що досить значна частина санкцій за своїм змістом цілком залежить від характеру тих відносин (а отже, і від галузевої приналежності норм права), які ними охороняються. При цьому автор прямо вказує на існування кримінально-процесуальних санкцій [12, с.104].

Тільки кримінально-процесуальному праву притаманні такі санкції, як скасування або зміна деяких незаконних актів (постанов, вироків), визнання доказів, отриманих незаконним шляхом, позбавлених юридичного значення, повернення на до-

слідуючи кримінальної справи, привід учасника процесу; видалення підсудного із залу судового засідання за злісне порушення порядку засідання; обрання будь-якої більш суворої міри запобіжного заходу замість порушеної тощо.

Г.М. Ветрова в роботі «Кримінально-процесуальна відповідальність», розглядаючи питання про поняття, сутність і форми відповідальності в кримінально-процесуальному праві, також піддає спеціальному аналізу проблема кримінально-процесуальних санкцій [5]. Причому, у подальшій науковій праці Г.М. Ветрової «Санкції в судовому праві» автор вказує, що правопорушення і юридична відповідальність – фундаментальні категорії теорії права, нерозривно пов'язані з поняттям санкції правової норми. Правопорушення – підстава застосування санкцій і відповідальності. Відповідальність же може бути виражена тільки через акт реалізації санкції, яка, у свою чергу, є формою буття відповідальності [4, с.158].

Отже, стан дослідження санкцій у науці кримінального процесу радянської доби в основному охоплювався дослідженням правової природи кримінально-процесуальної відповідальності, державного примусу та співвідношенням даних правових явищ між собою.

Однак проблема санкцій у науці кримінального процесу тогочасного періоду досліджена недостатньо. Так, на сьогодні не вирішеними залишаються питання про місце санкції у структурі кримінально-процесуальної норми, співвідношенні кримінально-процесуальних санкцій і заходів процесуального примусу. Крім того, відсутнє сталі визначення поняття кримінально-процесуальної санкції, а також практично не досліджувалася їх ефективність. З метою зміцнення режиму законності, як зазначає А.І. Столмаков, необхідне подальше вдосконалення системи санкцій процесуальних норм як важливих елементів механізму правового регулювання [24, с.40]. Хоча закладені науковцями тогочасного періоду основи вчення про санкції не втратили актуальності і досі.

Спостерігаючи за розвитком теоретичних доктрин кримінального процесуального права, можна побачити, що концепції розвитку теорії кримінально-процесуальних санкцій не мають чітких фундаментальних підвалин. Втім, аналіз наукових праць у доктрині кримінального процесуального права дозволив зробити висновок, що до цього часу виконана значна робота з дослідження цієї важливої правової категорії, але досі залишається ще багато нерозв'язаних і дискусійних питань. Як бачимо, дане правове явище і надалі продовжує досліджуватися в межах кримінально-процесуальної відповідальності, частково охоплюється дослідженням кримінально-процесуальних правопорушень та і надалі розглядається як елемент кримінально-процесуальної норми.

Разом з тим, слід зауважити, що питання процесуальних санкцій досліджувалося в інших процесуальних галузях права. Зокрема, в доктрині цивільного процесу ця проблема аналізується в дисертаційному дослідженні І. М. Лукіної на тему «Цивільна процесуальна відповідальність» (2011 рік). Зокрема, автор при аналізі заходів цивільної процесуальної відповідальності, які пов'язані з позбавленням порушника суб'єктивного цивільного процесуального права та заходів цивільної процесуальної відповідальності, які пов'язані з покладанням нових або додаткових обов'язків на правопорушника цивільної процесуальної відповідальності, досліджує поняття, сутність та класифікацію процесуальних санкцій [13, с.12-14].

Крім того, варто звернути увагу і на той факт, що у доктрині кримінального процесуального права, почали з'являтися праці, які безпосередньо пов'язані із дослідженням як санкцій у праві в цілому, так і санкцій у кримінальному процесі зокрема. Зокрема, однією із перших у юридичній науці України виступає дисертаційне дослідження В. Ю. Орєхова на тему «Санкції в праві як елемент правового регулювання та охорони суспільних відносин», у якому розглядаються автором загальнотеоретичні аспекти розуміння санкцій у праві та їх

місце в процесі регулювання та охорони суспільних відносин [18; 19].

До того ж у кримінальній процесуальній науці продовжуються досліджуватися і окремі аспекти проблеми кримінально-процесуальних санкцій – чи то як елемент норми кримінально-процесуального права (С.О. Гейц) [6], чи то як наслідки порушення вимог кримінального процесуального законодавства – кримінального процесуального правопорушення, зловживання процесуальним правом, характеристика та класифікація санкцій у кримінальному процесі (О.В. Андрушко, Л. Д. Удалова, О. Ю. Хабло, В. С. Вепреєв, С. Г. Ольков) [1; 3; 22; 27; 28; 29].

Окрему увагу варто звернути на комплексне монографічне дослідження, яке повністю присвячене дослідженню правової природи санкцій у кримінальному процесуальному праві. Такою працею є дослідження Н.А. Громова та С.О. Полуніна «Санкції у кримінально-процесуальному праві Росії» (1998). У даному науковому доробку науковці досліджують сутність санкцій в механізмі кримінально-процесуального регулювання, їх види, а також застосування кримінально-процесуальних санкцій та перспективи їх удосконалення [7; 20].

Однак, дана праця вказаних науковців на сьогоднішній момент частково втратила свою актуальність не тільки у доктрині кримінального процесу України, але й у Росії. Вважаємо, що дослідження окремих аспектів сутності санкцій у кримінальному процесі, за відсутності концептуального розуміння суті цієї проблеми та подальшого розвитку кримінального процесуального законодавства України, зумовлює необхідність подальших наукових досліджень даного правового явища. Адже на сьогоднішній день практично немає ні одного питання щодо характеристики кримінально-процесуальних санкцій, яке б не дискутувалося науковцями у доктрині кримінального процесу.

Висновки

На наш погляд, історичний розвиток змінив сформовані суспільні відносини, це відбилося на законодавстві та в доктрині

ні в галузі кримінального процесуального права. У той же час, відсутність єдиного наукового підходу до юридичної природи санкцій у кримінальному процесі України, на жаль, не стала «рушійною силою» для предметних монографічних досліджень даної проблематики. Необхідно констатувати, що на даний час у науці сучасного кримінального процесуального права відсутнє комплексне дослідження правової природи санкцій, які застосовуються у кримінальному судочинстві. На нашу думку, настільки низький ступінь наукової розробки зазначеної тематики пояснюється тим, що правова регламентація санкцій у кримінальному процесі пов'язана із прийняттям у 2012 році КПК України. Незважаючи на це, кримінальне процесуальне законодавство продовжує активно розвиватися, а разом із ним активізуються наукові пошуки щодо вчення про санкції у кримінальному процесі.

Отже, з огляду на викладене можна стверджувати, що правова природа санкцій у кримінальному процесі є новою і теоретично не розробленою проблематикою для доктрини кримінального процесуального права, що потребує подальшого наукового дослідження, необхідність проведення якого зумовлюється відсутністю комплексних монографічних праць, присвячених відповідній тематиці.

Таким чином, дискусійний характер дослідження правової природи санкцій у доктрині кримінального процесу вказує на необхідність їх подальшої розробки.

Перспективами подальших наукових розвідок є дослідження, що пов'язані із класифікацією санкцій, реалізацією кримінально-процесуальних санкцій у стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень та судовому провадженні, суб'єктами реалізації кримінальних процесуальних санкцій тощо. В даному випадку, в цілому варто погодитися із думкою Є.Г. Лук'янової, що проблема дослідження процесуальних санкцій потребує серйозного осмислення та може бути вирішена в комплексі з іншими проблемами [14, с. 223-225], серед яких, у першу чергу, загально-теоретичні питання, пов'язані з поняттям

та правовою природою правових санкцій, її видами та особливостями реалізації у кримінальному провадженні.

Література

1. Андрушко О. В. Деякі характеристики санкцій, що застосовуються за правопорушення у кримінальному процесі, на основі системно-структурного та функціонального підходів. Прикарпатський юридичний вісник. 2017. Вип. 1. (16). С. 162–168.
2. Білокінь Р.М. Щодо дискусій про кримінальну процесуальну відповідальність. Юридична наука. 2015. № 6. С. 131–137.
3. Вепрев В. С. Основания уголовно-процессуальной ответственности: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Челябинск, 2006. 265 с.
4. Ветрова Г.Н. Санкции в судебном праве. М.: Наука, 1991. 160 с.
5. Ветрова Г.Н. Уголовно-процессуальная ответственность. М.: Изд-во «Наука», 1987. 113 с.
6. Гейц С.О. Нормы кримінально-процесуального права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, 2008. 20 с.
7. Громов Н. А., Полунин С. А. Санкции в уголовно-процессуальном праве России. М.: Городец, 1998. 152 с.
8. Иоффе О. С. Избранные труды по гражданскому праву. Москва: Статут, 2000. 777 с.
9. Ковалюнас Д.А. Санкции в публичном праве: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Самара, 2000. 251 с.
10. Коврига З. Ф. Уголовно-процессуальная ответственность. Судебная власть и уголовный процесс. 2016. № 2. С.25-123.
11. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI Дата оновлення: 11.01.2019. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>.
12. Лейст О. Э. Санкции в советском праве, Госюриздат, М., 1962., 238 с.
13. Лукіна І. М. Цивільна процесуальна відповідальність: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Харків, 2011. 20 с.
14. Лукьянова Е.Г. Теория процессуального права. М.: Издательство НОРМА, 2003. 240 с.
15. Мисак О. Теоретичні проблеми визначення змісту юридичної відповідальності. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 7. С. 129-132.
16. Мотовиловкер Я. О. Предмет советского уголовного процесса: учеб. пособие. Ярославль: Яросл. гос. ун-т, 1974. 96 с.
17. Мотовиловкер Я. О. Уголовно-процессуальная ответственность обвиняемого и уголовно-материальная ответственность виновного. Правоведение. 1977. № 1.- С. 59-65.
18. Орехов В. Ю. Санкции в праве як элемент правового регулювання та охорони суспільних відносин: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01. Київ, 2008. 20 с.
19. Орехов В. Ю. Санкции в праве як элемент правового регулювання та охорони суспільних відносин: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. К., 2008. 193 с.
20. Полунин С. А. Уголовно-процессуальные санкции и особенности их применения: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата юридических наук: спец. 12.00.09. Саратов, 1997. 21 с.
21. Проблеми правової відповідальності: монографія / За ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. – Харків: Право, 2014. 348 с.
22. Рожнова В. В. Співвідношення прimumу, відповідальності та санкцій у сфері кримінального судочинства. Право України. 2000. № 11. С. 106–109.
23. Советский уголовно-процессуальный закон и проблемы его эффективности / Отв. ред.: В.М. Савицкий. М.: Наука, 1979. 319 с.
24. Столмаков А. И. Понятие и классификация санкций норм уголовно-процессуального права. Правоведение. 1977. № 3. С. 40-46.
25. Столмаков А. И. Санкции в уголовном судопроизводстве. Правоведение. 1982. № 3. С.62-67.
26. Строгович М. С. П. С. Элькинд. Цели и средства их достижения в советском уголовно-процессуальном праве. Изд-

АНОТАЦІЯ

У статті досліджуються сучасний стан та теоретико-правові аспекти санкцій у механізмі кримінально-процесуального регулювання. Автор зазначає, що проблематика дослідження правових санкцій є досить актуальною, традиційно перебуваючи в числі найбільш дискусійних проблем не тільки у теорії держави і права, але й у галузях права. Це стосується, в тому числі, і дослідження санкцій у кримінальному процесі. Крім того, правова природа санкцій у кримінальному процесі є новою і теоретично не розробленою проблематикою для доктрини кримінального процесуального права, що потребує подальшого наукового дослідження, необхідність проведення якого зумовлюється відсутністю комплексних монографічних праць, присвячених відповідній тематиці.

Ключові слова: санкція, кримінальне провадження, кримінально-процесуальне регулювання, кримінальна процесуальна відповідальність, кримінальна процесуальна норма.

SUMMARY

The article examines the current state and the theoretical and legal aspects of sanctions in the mechanism of criminal-procedural regulation. The author notes that the issue of studying legal sanctions is very relevant, traditionally being one of the most controversial issues not only in the theory of state and law, but also in the branches of law. This applies, including the investigation of sanctions in the criminal proceedings. In addition, the legal nature of sanctions in the criminal process is a new and not theoretically developed problem for the doctrine of criminal procedural law, which requires further scientific research, the need for which is due to the lack of comprehensive monographic works devoted to relevant topics.

Key words: sanction, criminal proceedings, criminal-procedural regulation, criminal procedural liability, criminal procedural norm.

во Ленингр. ун-та, 1976, 142 с. :[Рецензия]. Правоведение. 1976. № 4. С. 135-137.

27. Удалова Л. Д., Хабло О. Ю. Зловживання у сфері кримінального процесу: монографія. К.: Дакор, 2010. 176 с.

28. Хабло О. Ю. Зловживання у сфері кримінального процесу: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09. К., 2008. 215 с.

29. Чабанюк В. Д. Кримінально-процесуальні правопорушення в досудовому провадженні та відповідальність за їх вчинення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ., 2009. 18 с.

30. Чечина Н.А., Элькинд П.С. Об уголовно-процессуальной и гражданской процессуальной ответственности. Советское государство и право. 1973. № 9. С. 33–41.

31. Элькинд П.С. Цели и средства их достижения в советском уголовно-процессуальном праве. Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1976. 143 с.